

УДК 631.525:635.96

Л.О. Слєпченко, З.А. Петренко

Біосферний заповідник "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна УААН
вул. Фрунзе, 13, смт Асканія-Нова, Чаплинський р-н, Херсонська обл., 75230 Україна

НОВІ ВИДИ КВІТНИКОВО-ДЕКОРАТИВНИХ ТРАВ'ЯНИСТИХ РОСЛИН В КОЛЕКЦІЇ ДЕНДРОПАРКУ "АСКАНІЯ-НОВА"

Квітниково-декоративні рослини, види, сорти, інтродукція

НОВІ ВИДИ КВІТНИКОВО-ДЕКОРАТИВНИХ ТРАВ'ЯНИСТИХ РОСЛИН В КОЛЕКЦІЇ ДЕНДРОПАРКУ "АСКАНІЯ-НОВА". Л.О. Слєпченко, З.А. Петренко. – Наводиться список нових видів і сортів квітниково-декоративних рослин, інтродукованих в дендропарку "Асканія-Нова" у 2006 році.

НОВЫЕ ВИДЫ ЦВЕТОЧНО-ДЕКОРАТИВНЫХ ТРАВЯНИСТЫХ РАСТЕНИЙ В КОЛЛЕКЦИИ ДЕНДРОПАРКА "АСКАНИЯ-НОВА". Л.А. Слєпченко, З.А. Петренко. – Приводится список новых видов и сортов цветочно-декоративных растений, интродуцированных в дендропарке "Аскания-Нова" в 2006 году.

NEW SPECIES OF THE FLOWERING ORNAMENTAL PLANTS IN THE COLLECTION OF THE DENDROLOGICAL PARK "ASKANIA NOVA". L.O. Slepchenko, Z.A. Petrenko. – The list of new species and sorts of the flowering ornamental plants which are introduced in the Dendrological Park "Askania Nova" in 2006 is presented.

Одним із шляхів збереження різноманіття декоративних трав'янистих рослин є їх інтродукція в ботанічні сади і дендропарки. На протязі 2006 року із ботанічних садів України (Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка, ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна Київського національного університету), Росії (Головний ботанічний сад ім. М.В. Цицина РАН, ботанічний сад Ботанічного інституту ім. В.Л. Комарова), Прибалтики (ботанічні сади м. Тарту та Каунаського університету) одержано 92 зразка насіння та посадкового матеріалу нових квітниково-декоративних рослин. Їх назви наводяться за наступними виданнями: 1) "Декоративные травянистые растения открытого грунта" (Полетико, Мишенкова, 1967), 2) Сосудистые растения СССР (Черепанов, 1981), 3) Определитель высших растений Украины, 1987). При весняних посівах та посадці прижилося 71 вид і сорт, які належать до 21 родини та 30 родів (таблиця).

Перелік нових квітниково-декоративних рослин дендропарку "Асканія-Нова", інтродукованих в 2006 р.

№	Родина	Рід, вид	Життєва форма	Стадія онтогенезу	
				цвіте	плодоносить
1	2	3	4	5	6
1.	Acanthaceae Juss.	<i>Thunbergia alata</i> Bojer ex Sims Тунбергія крилата	одн.	цв.	-
2.	Alliaceae J. Agardh	<i>Allium christophii</i> Trautv. Цибуля Христофа	багат.	цв.	Пл.
3.	Amaranthaceae Juss.	<i>Gomphrena haageana</i> Klotzsch Гомфрена Хаге	одн.	цв.	Пл.
4.	Aspidiaceae Mett. Ex Frank.	<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott. Щитник чоловічий	багат.	-	-
5.	Asteraceae Dumort.	<i>Calendula officinalis</i> L. 'Pacific Beauty' Нагідки лікарські 'Пасіфік Бюті'	одн.	цв.	Пл.
		<i>C. suffruticosa</i> Vahk. Н. напівкущові	одн.	цв.	Пл.

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6
		<i>C. alata</i> L. Н. крилаті	одн.	цв.	Пл.
		<i>Ageratum conyzoides</i> L. Агератум конусовидний	одн.	цв.	пл.
		<i>Callistephus chinensis</i> (L.) Nees 'Pompon' Айстра однорічна 'Помпон'	одн.	цв.	пл.
		<i>C. ch. 'Arlecini'</i> f. <i>alba</i> А. о. 'Арлекін' ф. біла	одн.	цв.	пл.
		<i>C. ch. 'Pommas'</i> А. о. 'Поммас'	одн.	цв.	пл.
		<i>Carthamnus tinctorius</i> L. Сафлор фарбувальний	дв.	-	-
		<i>Carlina cirsioides</i> Klok. Відкасинок осотовидний	багат.	цв.	-
		<i>Chrysanthemum carinatum</i> Schousb. 'Dunetti' Хризантема кілювата 'Дунетті'	багат.	цв.	-
		<i>C. indicum</i> L. 'Belosnezhka' Х. дрібноквіткова 'Белоснежка'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Julietta'</i> Х. д. 'Джультета'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Doktor Curz'</i> Х. д. 'Доктор Курц'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Donchanka'</i> Х. д. 'Дончанка'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Gadana'</i> Х. д. 'Жадана'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Zoranka'</i> Х. д. 'Зорянка'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Zolotoje pole'</i> Х. д. 'Золотое поле'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Kariotida'</i> Х. д. 'Каріотіда'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Koldunya'</i> Х. д. 'Колдунья'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Knopa'</i> Х. д. 'Кнопа'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. L. 'Lilia'</i> Х. д. 'Лілія'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Meotida'</i> Х. д. 'Меотіда'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Nocturn'</i> Х. д. 'Ноктюрн'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Pektoral'</i> Х. д. 'Пектораль'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Promenista'</i> Х. д. 'Промениста'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Solnzezvet'</i> Х. д. 'Солнцецвет'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Snegurka'</i> Х. д. 'Снегурка'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Chameleon'</i> Х. д. 'Хамелеон'	багат.	цв.	пл.
		<i>C. in. 'Schanel'</i> Х. д. 'Шанель'	багат.	цв.	-
		<i>C. in. 'Vitchizna'</i> Х. д. 'Вітчизна'	багат.	цв.	пл.

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6
		<i>Dahlia pinnata</i> Cav. 'Raduga' Жоржина периста 'Радуга'	одн.	цв.	пл.
		<i>Lonas annua</i> (L.) Vines et Druce Лонас однорічна	одн.	цв.	пл.
		<i>Ursinia cakilefolia</i> D.C. Урзінія гірчична	одн.	цв.	-
		<i>Zinnia elegans</i> Jacq. f. <i>cactacens</i> Майорці граціозні ф. кактусовидна	одн.	цв.	пл.
6.	Athyriaceae Alst.	<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth Безщитник жіночий	багат.	-	-
7.	Brassicaceae Burnett	<i>Arabis caucasica</i> Schlecht. f. <i>alba</i> Різуха кавказька ф. біла	одн.	цв.	пл.
		<i>Isatis tinctoria</i> L. Вайда фарбувальна	дв.	цв.	-
8.	Capparaceae Juss.	<i>Arabidopsis toxophylla</i> (Bieb.) N. Busch Різушка отруйна	дв.	цв.	-
9.	Caryophyllaceae Juss.	<i>Gypsophila elegans</i> Bieb. 'Purple Queen' Лещиця вишукана 'П'юропл Квін'	одн.	цв.	пл.
		<i>Viscaria vulgaris</i> Bernh. 'Atropurpurea' Смолка звичайна темно-пурпурова	багат.	цв.	-
10.	Dipsacaceae Juss.	<i>Scabiosa lucida</i> Vill. Скабіоза блискуча	одн.	цв.	пл.
		<i>S. rotata</i> Bieb. С. колосовидна	одн.	цв.	-
11.	Lamiaceae Lindl.	<i>Moluccella laevis</i> L. 'Belz of Aurleng' Молукська трава гладенька 'Белз оф Арленг'	одн.	цв.	пл.
		<i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholl. 'Fritelender' Суховершки великоквіткові 'Фрайлендер'	багат.	цв.	пл.
		<i>Salvia horminum</i> L. Сальвія хормінумова	багат.	цв.	пл.
		<i>S. splendens</i> Ker-Gewl. 'Magic Face' С. срібляста 'Меджик Фейс'	одн.	цв.	пл.
		<i>Satureja taurica</i> Velen. Чабер кримський	багат.	цв.	-
12.	Liliaceae Juss.	<i>Lilium pumilum</i> Delile Лілія тонколиста	багат.	цв.	пл.
		<i>Scilla litardieri</i> Breistr. Проліска літардієрі	багат.	цв.	пл.
13.	Linaceae S.F. Gray	<i>Linum usitatissimum</i> L. Льон звичайний	одн.	цв.	пл.
14.	Nolanaceae Dum.	<i>Nolana paradoxa</i> Lindl. Нолана дивна	багат.	цв.	-
15.	Onagraceae Juss.	<i>Oenothera biennis</i> L. Енотера дворічна	дв.	цв.	-
		<i>O. rosea</i> Ait. Е. рожева	багат.	-	-
16.	Papaveraceae Juss.	<i>Eschscholtzia lobbi</i> Creene Ешольція Лоббі	одн.	цв.	пл.
		<i>Papaver nudicaule</i> L. Мак голостебловий	одн.	цв.	пл.
17.	Ranunculaceae Juss.	<i>Adonis sibirica</i> Patr. Адоніс сибірський	багат.	цв.	пл.
		<i>Delphinium grandiflorum</i> L. Дельфіній великоквітковий	багат.	цв.	пл.

Закінчення таблиці

1	2	3	4	5	6
18.	Polemoniaceae Juss.	<i>Cobaea scandens</i> Cav. Кобея повзуча фіолетова	одн.	цв.	-
19.	Rosaceae Juss.	<i>Duchesnea indica</i> (Andr.) Focke Дюшенея індійська	багат.	цв.	-
20.	Scrophulariaceae Juss.	<i>Linaria maroccana</i> Hook. 'Feeri Buket' Льонок марокканський 'Фієрі Букет'	одн.	цв.	пл.
		<i>Penstemon barbatus</i> (Cav.) Nutt. Пенстемон бородатий	багат.	цв.	пл.
		<i>P. diffusus</i> Dougl. П. скучений	багат.	цв.	пл.
		<i>P. hirsutus</i> (L.) Willd. П. жорстковолосистий	багат.	цв.	пл.
		<i>P. glaber</i> Pursh П. голий	багат.	цв.	пл.
		<i>P. ovatus</i> Dougl. П. яйцевидний	багат.	цв.	пл.
		<i>P. strictus</i> Benth. П. стрункий	багат.	цв.	пл.
		21.	Solanaceae Juss.	<i>Petunia parviflora</i> Guss. Петунія дрібноквіткова	одн.

Примітки: одн. – однорічник, дв. – дворічник, багат. – багаторічник, цв. – цвів, пл. – плодоносив.

За життєвими формами нові рослини представлені багаторічниками – 42 види і сорти, дворічниками – 4 види, однорічниками – 25 видів та сортів. Із нових інтродукованих рослин цвіли 67 видів і сортів, плодоносили – 53.

За строками цвітіння нові види і сорти діляться на три феноритмогрупи: весняноквітучі – 8 таксонів (12%), цвітіння яких продовжується з другої декади до кінця травня на протязі 10-30 днів. Ця група нараховує 6 видів, сюди ввійшли таксони родів *Allium*, *Arabis*, *Delphinium*, *Thunbergia*, *Scilla*, *Eschscholtzia*. Літньоквітучі – 47 таксонів (70%), квітуча рослин приходиться на липень–вересень і для конкретного виду триває 26-60 днів, ця група об'єднує 32 види із родів *Ageratum*, *Dahlia*, *Gomphrena*, *Moluccella*, *Penstemon* та інш. Осінньоквітучі – 12 таксонів (18%), квітуть в серпні-жовтні на протязі 30-55 днів. До них належать види з родів *Arabidopsis*, *Callistephus*, *Carlina*, *Salvia*.

Аналіз географічного походження інтродуцентів показав, що більшість нових рослин – представники середземноморської флори (більше 40 %), рослини Америки складають 30 %, східноазіатські – 16 %, Південної і Центральної Африки – 6 %, Криму і Кавказу – біля 4%.

Определитель высших растений Украины / Доброчаева Д.Н., Котов М.И., Прокудин Ю.Н. и др. – Киев: Наук. думка, 1987. – 548 с.

Полетико О.М., Мищенко А.П. Декоративные травянистые растения открытого грунта.

Справочник по номенклатуре родов и видов. – Л.: Наука, 1967. – 208 с.

Черепанов С.К. Сосудистые растения СССР. – Л.: Наука, 1981. – 510 с.

Надійшла 27.03.07 р.